

Parlamentul
Republicii Moldova

264-01 nr. 509
23 decembrie 2024

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

A V I Z

la proiectul de lege cu privire la modificarea Legii nr.240/2024 cu privire la unele măsuri de sprijin pentru fermieri în legătură cu seceta din anul 2024 (nr.380 din 17.12.2024)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege menționat, conform prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996 și ale Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, și comunică următoarele.

1. Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către deputat în Parlament, dl Viorel Barda, conform prevederilor art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 din Regulamentul Parlamentului, care solicită examinarea acestuia de către Parlament în procedură de urgență.

2. Obiectul de reglementare al proiectului de lege vizează implementarea unor măsuri de sprijin cu caracter temporar destinate fermierilor, în scopul gestionării efectelor fenomenului de secetă.

Potrivit Notei de fundamentare, în perioada anilor 2020 - 2024 producătorii agricoli din sectorul cerealier s-au confruntat cu un șir de probleme sistemice, provocate atât de factori interni precum secetă din anul 2020 și parțial 2023, precum și externi - schimbarea căilor logistice din cauza agresiunii militare a Federației Ruse împotriva Ucrainei și implicit la creșterea prețurilor pentru logistica de export, diminuarea prețului la cereale pe piața internațională din cauza excesului de cereale din Ucraina, dar și creșterea prețurilor la inputuri și, în special, la fertilizanți. Autorii susțin argumentul că deși Legea nr.240/2024 cu privire la unele măsuri de sprijin pentru fermieri în legătură cu secetă din anul 2024, a prevăzut un șir de măsuri de protecție a agricultorilor față de creditorii, în special, bănci și OCN-uri, dar și alți creditorii privați, aceasta nu a avut un impact scontat, fapt cauzat de mai multe prevederi restrictive prevăzute de legea în cauză. În aceste condiții s-a impus necesitatea prezentelor modificări. Astfel, prin proiect se va asigura suspendarea obligației debitorilor fermieri furnizorilor de inputuri de plată a datoriilor restante, inclusiv a penalităților de întârziere, acumulate în raport cu creditorii până la data intrării în vigoare a prezentei legi, precum și a ratelor/plaților care devin scadente până la data de 31.10.2025.

Totodată, proiectul de lege prevede suspendarea din momentul notificării creditorilor de către debitori până la data de 31.10.2025 a actelor de executări silite sau

altor măsuri de recuperare a creanțelor, inclusiv cererilor de intentare a procedurii de insolvență pentru datoriile scadente, născute din contractele de credit și leasing încheiate până la 01.09.2024, precum și din contractele de vânzare-cumpărare sau de furnizare a produselor de uz fitosanitar și a semințelor folosite la înființarea culturilor agricole încheiate până la 01.09.2024.

Atragem atenție asupra faptului că Nota de fundamentare nu este întocmită în corespundere cu prevederile Legii nr.100/2017 și anume conform anexei nr. 1.

3. Este de menționat că la 13 septembrie 2024, Parlamentul a adoptat Legea nr.240/2024 cu privire la unele măsuri de sprijin pentru fermieri în legătură cu seceta din anul 2024, care a intrat în vigoare la 19 septembrie 2024. Reținem că adoptarea unui nou proiect la același subiect în timp de 3 luni, încalcă principiul stabilității raporturilor juridice, care este definit ca o posibilitate recunoscută oricărui cetățean de a evalua într-un mediu juridic sigur, evitându-se schimbările, modificările frecvente a normelor juridice, asigurându-se, astfel, stabilitatea firească relațiilor sociale reglementate juridic. Respectarea principiului stabilității și predictibilității normelor juridice este condiționată de corectă punere în aplicare a normelor de tehnică legislativă incluse în Legea nr. 100/2017.

4. La fel, atenționăm asupra necesității respectării următoarelor prevederi obligatorii stabilite de legislația în vigoare:

- potrivit art.30 alin.(1) lit.d) și pct.4 din anexa nr.1 la Legea nr. 100/2017, urmează a fi efectuată analiza impactului de reglementare care este obligatorie conform prevederilor art.4 și art.13 din Legea nr.235/2006 privind principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, iar art.32 alin.(2²) din Legea nr. 100/2017 prevede că, proiectele actelor normative ce reglementează activitatea de întreprinzător și notele de fundamentare la acestea se avizează de către grupul de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător. Reținem că, analiza impactului de reglementare lipsește;

- la examinarea proiectului de lege se va ține cont și de prevederile art.32 alin.(1) din Legea nr.100/2017, conform cărora proiectul actului normativ, însoțit de nota de fundamentare, se transmite spre avizare autorităților publice centrale responsabile de aplicarea prevederilor conținute în proiect și instituțiilor interesate, în funcție de obiectul de reglementare. La fel, art.32 alin.(4) din legea respectivă prevede că proiectele actelor normative înaintate de Președintele Republicii Moldova, de deputații în Parlament și de Adunarea Populară a unității teritoriale autonome Găgăuzia se remit spre avizare Guvernului.

5. Este de menționat că în proces de examinare în Parlament se află proiectul de lege nr.354/2024 privind implementarea unor măsuri de sprijin pentru fermieri în legătură cu seceta din anul 2024. Prin art. 14 din proiectul de lege menționat, la data intrării în vigoare a legii, Legea nr. 240/2024 se abrogă. Prin urmare, în cazul adoptării legii înaintate prin inițiativa legislativă nr. 354/2024, inițiativa legislativă nr.380/2024 nu poate fi promovată.

Astfel, întru respectarea cerințelor tehnicii legislative, dacă există mai multe proiecte de acte normative în aceeași problemă, bazate pe aceeași concepție, comisia examinează fiecare proiect în parte și le propune Parlamentului comasarea acestora pentru lectura a doua.

6. La art.I din proiect sursa de publicare necesită a fi redactată întru corespundere rigorilor tehnicii legislative.

7. Considerăm necesar de a examina necesitatea operării modificării propuse la pct.1 din proiect sub aspectul încadrării acesteia în denumirea proiectului de lege, reieșind din faptul că măsuri de sprijin pentru fermieri se prevăd doar în legătura cu secetă din anul 2024. Același lucru se referă și la cuvintele "indiferent de data nașterii acestora" de la pct.5 din proiect.

Totodată, ținem să amintim că o lege nu poate modifica sau anula efectele unor fapte juridice produse înainte de intrarea ei în vigoare. O lege nouă se aplică doar situațiilor juridice existente la data intrării sale în vigoare sau celor care vor apărea ulterior. Acest principiu este consacrat la art. 7 al Codului civil. În acest context, este de menționat și Hotărârea Curții Constituționale, nr. 32/1998, prin care Curtea a statuat că legea nu se aplică faptelor săvârșite înainte de intrarea ei în vigoare, adică nu are efect retroactiv. Legea dispune numai pentru prezent și viitor și nu are efecte juridice pentru trecut.

Ținând cont de prevederile legale enunțate, considerăm judicioasă expunerea art.3 în redacție nouă, care va cuprinde propunerile pct.1-4 din proiect.

8. Nu este argumentată necesitatea modificării propuse la pct.3 din proiect. Se va stabili un tratament diferențiat față de debitorii care au în gestiune mai mult de 1800 ha. Astfel nu se va respecta principiul egalității în acordarea sprijinului fermierilor în legătura cu secetă din anul 2024.

9. Cu referire la modificarea care se propune prin punctul 2 la art. 3 lit. b) din Legea nr. 240/2024, nu sunt clare argumentele care au stat la baza micșorării procentului prevăzut de legea în vigoare. Este de menționat că o asemenea abordare încalcă principiul stabilității și predictibilității normelor juridice.

10. Cu scop de rigoare redacțională, în tot textul proiectului cuvintele "se dă într-o redacție nouă cu următorul conținut" sau "se dă într-o redacție nouă după cum urmează" se vor substitui cu cuvintele "va avea următorul cuprins".

11. La pct.4 din proiect care vizează completarea art.3 din Legea nr.240/2024 cu litera d), propunem cuvintele „încheiere a instanței de judecată” de a substitui cu cuvintele „hotărâre a instanței de insolvabilitate” întru corespundere cu prevederile Legii a insolvabilității nr. 149/2012.

12. Cu referire la pct. 5, atragem atenție că, în conformitate cu prevederile art. 4, se suspendă de drept obligația de plată a datoriilor restante, născute din actele juridice cu creditorii, indiferent de data nașterii acestora, acumulate până la data intrării în vigoare a Legii nr. 240/2024. Potrivit art. 3 lit. a) legea se aplică debitorilor care au obținut credite/împrumuturi, bunuri în leasing sau inputuri utilizate pentru activități agricole, în baza unor contracte sau acorduri adiționale încheiate începând cu data de 1 septembrie 2022 și până la data de 1 septembrie 2024. În acest context, considerăm necesar de a corela prevederile sus menționate.

13. La pct.6 din proiect, textul " la final cuvintele „și b)” se substituie cu cuvintele „,b) și c)”" se substituie cu textul " la final textul „și b)” se substituie cu textul „,b) și c)”".

14. La pct. 7 din proiect se propune o nouă redacție a art. 7, în conformitate cu care „datoriile și plățile suspendate vor fi renegociate cu creditorii”. Atragem atenție că, în conformitate cu prevederile art. 1027 alin. (1) și (2) din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002, contractul se consideră încheiat dacă părțile au ajuns la un acord privind toate clauzele lui esențiale. Sunt esențiale clauzele care reies din natura contractului sau asupra cărora, la cererea uneia dintre părți, trebuie realizat un acord. Astfel, reieșind din norma citată considerăm că clauzele privind creanțele ajunse la

scadență și modalitatea de efectuare a plății (renegociere, suspendare) urmează a fi realizate doar prin acordul liber exprimat al părților. Norma în cauză nu poate avea un caracter imperativ.

15. La pct.8 din proiect cuvintele „produselor de uz fitosanitar” se vor substitui cu cuvintele „produselor fitosanitare”, întru corespundere cu prevederile Legii nr. 403/2023 privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare.

16. Expunerea art.13 într-o redacție nouă, considerăm a fi injustă, ori prezenta modificare urmează a fi expusă într-un nou articol.

17. Cu privire la art. II din proiect, acesta va avea următorul cuprins ” Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova”.

Oportunitatea adoptării proiectului de lege ține de competența Parlamentului, cu necesitatea examinării acestuia prin prisma observațiilor invocate.

 Tatiana MALAI,
Șef adjunct Direcție generală

Ex. L. Bordei
Tel. 820-585